

Ob reorganizaciji naše državne uprave

PRED NOVIMI UKREPI V BORBI PROTI BIROKRATIČNEMU CENTRALIZMU

Z dvema ukazoma Prezidijskega Ljudske skupščine FLRJ z dne 7. februarja in 11. aprila je bila izvršena pomembna reorganizacija naše vrhovne državne uprave, ki pomeni obsežno decentralizacijo gospodarske operativne, razširjenje materialne baze naše federacije in kvalitativno okrepitev zveznega gospodarskega aparata. Z obema ukazoma je bilo ukinjenih 8 zveznih ministrstev: za elektrogospodarstvo, rudarstvo, kmetijstvo, gozdarstvo, lahko industrijo, gradnje, trgovino in prekrbo in državne nabavke. Vodstvo podjetij in posle operativnega vodstva navedenih ministrstev so prevzele ljudske republike. Pri zvezni vladi so bili hkrati ustanovljeni komiteji za elektrogospodarstvo, za premog in za nekovinske izkopanine ter sveti vlade FLRJ za energetiko in ekstraktivno industrijo, za kmetijstvo in gozdarstvo, za predelovalno industrijo, za gradbeništvo in gradbeno industrijo, za blagovni promet in za prometne zveze. Naposled sta bili ustanovljeni pri zvezni vladi generalni direktoriji za proizvodnjo in predelavo nafte in za metalurgijo. Pripravljajo pa se še nadaljnji ukrepi za reorganizacijo državne uprave. Po tem, kar je bilo doslej izvedeno in kar se še pripravlja, bo bodoča organizacija gospodarskih organov zvezne vlade naslednja:

Gospodarske posle zvezne vlade vodi v njenem imenu **gospodarski svet** s predsednikom, ki je minister zvezne vlade. Člani gospodarskega sveta pa so predsedniki novih svetov za posamezne skupine gospodarskih panog, predsednik planske komisije ter ministri za finance, zunanjo trgovino, za delo in težko industrijo. Sveti zvezne vlade združujejo delavnost zveznih ministrstev, komitejev in generalnih direktorij pri zvezni vladi oziroma delavnost ustreznih republikanskih svetov oziroma ministrstev. Ti sveti niso upravni organi nad ministrstvi, komiteji in generalnimi direktoriji, marveč le združujejo njihovo delo zaradi pravičnega vodstva. Zvezna vlada ima torej naslednje organe za posamezne panoge gospodarstva: 1. **ministrstva** v katerih so združeni usmerjevalni in operativni posli ter posli vodstva zveznih podjetij, kakor tudi posli splošnega vodstva nad ustreznimi organi ljudskih republik; 2. **komiteji**, ki imajo samo splošno vodstvo in nadzorstvo, medtem ko so vsi operativni posli preneseni na republike (n. pr. premog,

elektrogospodarstvo, lahka industrija, gradnje itd.); 3. **generalne direktorije** kot neposredni organi vlade za vodstvo zveznih podjetij tistih panog, za katere ni nobenih republikanskih organov (n. pr. nafta in metalurgija); 4. **glavne direktorije** kot operativni aparat generalnih direktorij. To reorganizacijo je narekoval nagli razvoj našega socialističnega gospodarstva. Od zadnje temeljitje reorganizacije državne uprave v letu 1947. se je število zveznih in republikanskih podjetij povečalo od 1777 na 2481. Tudi po obsegu proizvodnje se je naše gospodarstvo tako razvilo, da je preseglo dosedanje organizacijske oblike. Razen tega je nastopil trenutek, ko se je bilo treba odločiti: ali bomo šli po poti birokratičnega centralizma, ali pa po poti nadaljnjega razvijanja samostojnosti republikanskih in krajevnih organov, po poti, ki bo omogočila osvoboditi gospodarske organe administrativnega varuštva državne uprave, se pravi po poti poglobljanja socialistične demokracije. Izbrali smo drugo pot. Reorganizacijo je terjal naš gospodarski razvoj prav tako, kakor je prejšnja stopnja gospodarstva zahtevala tedanje organizacijske oblike. To reorganizacijo je posledica uspešne socialistične graditve in temeljni na marksistični analizi našega socialističnega razvoja, hkrati pa ustreza našim specifičnim pogojem. Splošna smer graditve socializma, ki se kaže v krepitvi socialistične demokracije, v decentralizaciji državne uprave in osamosvojitvi gospodarskih organov, je hkrati nadaljevanje procesa dosledne borbe proti birokratičnemu centra-

lizmu. Velik pomen borbe proti birokratičnemu so podrobno pojasnili naši voditelji zlasti v predvolivni kampanji.

Temeljna načela reorganizacije

Reorganizacija državne uprave in vse, kar se v tej zvezi pripravljalo, sloni na načelih, ki imajo globok gospodarskopolitični pomen. Prvo tako načelo je **krepitev gospodarske podlage suverenosti ljudskih republik**, ki izhaja iz načela samoupravnosti v okviru federacije. Z reorganizacijo je prešlo na ljudske republike upravljanje skoraj vseh gospodarskih panog. Ta ukrep kaže ne le trdnost naše federativne ureditve, marveč tudi vso odločnost naše borbe proti birokratičnemu centralizmu. S prenosom pristojnosti na republike, ki omogoča operativnejše vodstvo, nikakor ni prišlo v nevarnost enotno plansko vodstvo vsega našega gospodarstva. Z reorganizacijo smo uvedli **nov način povezave državne uprave z gospodarskim vodstvom**. Pri nas je bila nevarnost, da rastoči upravni aparat postane breme za gospodarstvo in prevzame vlogo varuha gospodarstva kakor v Sovjetski zvezi. Upravnemu aparatu je treba pustiti samo funkcije, ki so neogibno potrebne za vključevanje gospodarskih panog v plan in za prenašanje splošnih smernic vlade na gospodarske organe. S sedanjo reorganizacijo smo stopili odločno na

pot diferenciacije upravnih in gospodarskih organov.

Sveti in komiteji so nove organizacijske oblike v gospodarstvu in pomenijo novo stopnjo demokratičnega načina upravljanja. Republikanski ministri so postali člani zveznih organov svetov. To je močno orožje proti birokratičnemu načinu vodstva, proti birokratičnemu povzdiganju zveznih organov nad republikanskimi.

Z novim načinom organizacije krepimo demokratično načelo **kolektivnega vodstva in kolektivne odgovornosti**. Tako bomo dosegli enotnost gospodarskega vodstva in preprečili birokratične odnose med organi zvezne vlade.

Novo organizacijske oblike omogočajo zvezni državi upravi znatno **zmanjšanje svojega aparata**. Oproščeni vsakdanjih operativnih funkcij se bodo ti organi lažje ukvarjali s problemi planiranja, z organizacijo in nadaljnjim razvojem gospodarstva, hkrati pa bodo lažje nadzirali izpolnjevanje plana ob dobri evidenci.

Reorganizacija republiškega aparata

Ta poglobitev socialistične demokracije in borba proti birokratičnemu pa bi prinesla le delni uspeh, če bi se izvedla samo v zveznem aparatu. Nastane tudi vprašanje, kako organizirati vodstvo državne uprave in so-

Prometne znake morajo poznati pešci, vozniki, kolesarji in šoferji — skratka vsi, ki uporabljajo ceste. V tednu cestnega prometa si na Celovški cesti lahko osvežijo to znanje, kolikor so ga morda detno pozabili

„Mesec gozdarstva“ velika delovna naloga Osvobodilne fronte

V zvezi z važnostjo, ki jo ima les za naš izvoz, in z velikimi nalogami, ki jih imata gozdarstvo in lesna industrija v letošnjem letu, organizira Osvobodilna fronta **mesec gozdarstva**, ki naj pripomore k uspešni izvršitvi plana.

Pri tem delu bodo frontne organizacije izkoriščale uspehe, oblike in prijemne, dosežene v lanskem letu, kar jim bo v marsičem pripomoglo pri organizaciji dela brigad in njihovih življenja.

Frontna akcija pri sečni lesu bo trajala mesec dni. Vsaka brigada bo dobila takoj ob prihodu na delovnišče svoj proizvodni plan. Za plan dela se računa 23 delovnih dni. Norme veljajo iste kot za redne gozdne delavce. Če brigada izvrši svoj plan prej, lahko odide domov.

Frontovci bodo v tej akciji sekali samo iglavce (jelke, smreke) na suš tako, da bodo dreve podirali, oklestili in obelili, drevo pa pustili nerazgano z zelenim vrhom, ker se les na ta način hitreje osuši. To delo ni preveč težavno in je ob dobri organizaciji dela lahko zelo uspešno.

Frontne brigade začno odhajati na svoja delovišča 3. maja in naj bodo v nekaj dneh po tem že vse na delu, ker bodo brigade, ki bodo pozneje prihajale, tudi pozneje izvršile svoj plan in s tem pozneje odhajale.

Frontovci naj prinesejo s seboj potrebno odelo, jedilni pribor in pribor za osebno nego, lahko pa tudi žage, če kdo misli, da s svojim orodjem laže dela, za kar pa dobi odškodnino.

Frontovci bodo za svoje delo plačani kot stalni gozdni delavci, upoštevaje izvršitev postavljene norme. Organizacije Osvobodilne fronte bodo skrble za to, da bodo dobili frontovci plačilo takoj po izvršenem delu in da se pri tem ne bodo ponavljale napake iz lanskega leta. Osnovne frontne organizacije naj število frontovcev, ki je določeno za to akcijo, dobro pripravijo in streme za tem, da bodo ti ljudje pravočasno na svojih delovnih mestih, da bi akcijo čimprej in uspešneje končali. Prav tako naj frontne organizacije poskrbe, da

bodo vsa druga dela doma po odhodu frontovcev v gozdove, z medsebojno pomočjo pravočasno in v celoti izvršena. Ta važna delovna akcija članov OF naj še enkrat dokáže vsem sovražnikom naše socialistične izgradnje, da ni nalog in težav, ki jih naše delovno ljudstvo, združeno v Fronti, ne bi uspešno izvršilo. IO OF SLOVENIJE

V reški ladjedelnici so spustili v morje deset plavnih objektov

V ladjedelnici na Reki so te dni splovili 10 plavnih objektov po 24 oziroma 50 ton, in sicer 4 plavne bage za čiščenje in poglobljanje morskega dna v lukah in 6 plavnih objektov za odvažanje materiala, ki ga dvigajo bagri. Vseh 10 plavnih objektov so začeli graditi lani v oktobru. Brigade najboljših elektrovarilcev so izpolnjevale dnevne naloge z 200 in še več odstotki. Stroje za pogon izdeluje podjetje Rikardo Benčić, ki že preizkuša prve izdelane stroje.

Železnica Split—Livno bo dolga 120 km

Novo železniško progo Split—Livno so že začeli trasiirati hkrati pa dovršujejo vse potrebne načrte. Gradnja te železnice, ki bo dolga 120 km, se bo začela že letos. Vsega bo treba izkopati približno 2 milijona kub. m zemlje in kamena, zgraditi več predorov ter številne nasipe in propuste. Bodoča proga Split—Livno bo povezovala dalmatinsko zaledje in del Bosne z morjem. Imela bo zlasti velik pomen za razvoj livnjskega premogovnega bazena, kjer so velike rezerve prvovrstnega premoga. Z graditvijo te železniške proge bo dobila dalmatinska industrija cementa in industrija plastičnih mas (»Jugovinila«) zadostne količine kakovostnega premoga, prav tako naša razvijajoča se trgovska mornarica.

Letos bomo dvignili iz naših rek 6000 ton železa

Podjetje za reševanje in dviganje plavnih objektov v Beogradu bo letos iz naših plavnih rek dvignilo nad 6000 ton potopljenih objektov in delov mostnih konstrukcij. Največji del, okrog 3000 ton, bo služil naši črni metalurgiji kot staro železo za predelavo v jeklo. Mnogo plavnih objektov, ki jih sedaj dvigajo, pa bodo popravili v domačih ladjedelnicah. Ekipa podjetja za reševanje in dviganje plavnih objektov so sedaj koncentrirale svoje delo predvsem na Savi v bližini Beograda, kjer je potopljenih več ladij raznih velikosti. Z dviganjem teh objektov in delov mostnih konstrukcij bo hkrati olajšana plovba na naših rekah, kar potopljeni objekti ne bodo več ovirali plovbe.

Uspeh razstave jugoslovanskega lesa v Manchesteru

London, 23. apr. (Tanjug) Na razstavi gradbene industrije v Manchesteru zbuja jugoslovanski razstavniki prostori veliko pozornost vseh obiskovalcev razstave, zlasti pa strokovnjakov. Splošno mnenje je, da je jugoslovanski paviljon po kakovosti razstavljenega lesa in po ureditvi najlepši na vsej razstavi.

Silno neurje v Argentini

Parana, 23. apr. (Tanjug) Silno neurje, ki je besnelo v pokrajini Enteros v Argentini, je zlasti prizadelo mesto Brillianti Colorado. Prebivalci najmanj 100 hiš so ostali brez strehe, število žrtev pa sorazmerno ni visoko, ker prebivalci Brillianti Colorada, ko je prihrumela nevihta, niso bili doma. Smrtno ponesrečilo se je 1 meščan, 35 pa jih je bilo ranjenih. V vsej pokrajini Enteros je prizadeto neurje škodo, ki presega 10 milijonov pezoov. Smrtno ponesrečilo se je 5 oseb, 70 pa je bilo ranjenih. Telefonske in brezžične zveze so vse pretrgane.

Pod globokimi brazdami izginjajo meje, krajki in ozare

V obdelovalni zadrugi Hoče z veliko vno in vestnostjo opravljajo pomladanska dela. Po setvenem načrtu bodo posadili veliko krompirja, zanj so določili in pripravili 25 ha dobro pogojenih njiv. Sestnajst ha krompirja je že v zemlji, zavezali pa so se, da bodo do ljudskega praznika 30. aprila posadili še ostalega. Tako bodo posadili 45.000 kg izbranega semenskega krompirja. Če bo količinski letine, bodo pridelali več deset tisoč vagonov za skupnost. Hoški zadrugniki so pravočasno posejali tudi 20 ha ovsa.

ki zdaj že lepo zeleni. Poleg večjih površin ječmena, zelo lepo kažejo ostale ozimnice, pšenica in rž, ki zavezata 47 ha njiv. Začetek maja pride na vrsto setev koruze, za katero so globoko zorali 20 ha njiv. Sadijo in sejejo vse strojno. Traktorju pomagajo pri oranju več parov konjskih vpreg, vendar pa bodo z oranjem zadnjih njiv v teh dneh končali. Niso pa zanemarili zadrugnik v Hočah tudi industrijskih rastlin. Siroke njive oljne repice so vse v rumenem cvetju. Polje za sladkorno peso, ki bo kmalu posejana, so izbrali ob železnici, da bo jeseni kar najbolj pripravno za nakladanje pridelka. Sončnice bodo rastle kot samostojen in vmesen sadež, buče bodo vrgli med krompir in koruzo.

Letos na svojo prvo zadrugniško spomlad (zadruga je bila lani ustanovljena) so že začeli po novem načinu pri vseh delih. Pod globokimi brazdami izginjajo vse prejšnje meje, krajki in ozare; iz petih, šestih ali sedmih njiv je nastala ena sama ogromna njiva, pri čemer so pridobili tudi po več arov plodne zemlje. Pri letošnjem pravočasem in uspešnem oranju za spomladansko setev v hoški zadrugi, ima poleg domačih vpreg veliko zasluge mladi 20 letni traktorist iz silniške brigade (USTROJ Maribor) Stefan Vrtič, ki je v tej zadrugi v kratkem času sam zoral nad 50 ha zemlje. Lani je bil še kot traktorist-vojenc že prvič razglašen za udarnika, letos pa si je s pridnim delom že drugič priboril ta naslov.

Zadrugniki v Hočah, ki imajo sedaj nad 150 ha orne zemlje, bi muno potrebovali vsaj en traktor in mnogo govorov o tem, kako bi prišli čimprej do svojega traktorja. Nujno ga bo potrebovala zadruga zlasti še, ko se bo vedno bolj širila in ob svojih sosednjih uspešnih pritegnila v svojo sredo še nove zadrugnike.

Kljub vsem težavam, ki jih morajo premagovati, se veselje tudi prvih uspehov, ki so jih že dosegli v živinoreji. Za govejo živino, ki jo redijo v treh skupnih hlevih, in se vedno bolj

množi, bodo v kratkem adaptirali še en večji hlev. Vso skrb posvečajo kravam molznicam, ki tehtajo večje tudi po 600 in še več kg, posebnost pa sta kravi Cvetka in Bela, dobri molznici, ki tehtata po 700 kg in dajeta po 15 do 16 litrov mleka na dan. Belo, ki je mariadvorske pasme, so lani pri odkupu rešili izpod mesarskega noža, jo skrbno negovali ter je zdaj najlepša krava v zadrugi. Zivinorejca Branko Frangeš in Vilko Kranjc zanjata lepe uspehe tudi pri vzreji telet. Dvomeščno teleta, ki tehtajo običajno okrog 95 kg, tehtajo v hlevu hoških zadrugnikov po 110 do 116 kg!

Za vso živino vodijo točne rodovnike ter v redu vodijo tudi mlečno kontrolo, ki so jo uvedli že ob ustanovitvi zadruge. Plan oddaje mleka so lani presegli za 200%, saj so ga 24.000 litrov več oddali, kakor je bilo določeno po planu. Prav gotovo pa bodo plan oddaje mleka prekoračili tudi letos, čeprav imajo določeno za oddajo 80.000 litrov mleka. Če so oddajo zmogli in še presegli v prvih treh mesecih ob slabih, suhih krmih, bodo lahko oddajo mleka povečali, ko bo živina na pašji. Sedaj imajo 52 molznic, ki jih bodo z domačim prirastkom ob koncu leta pomnožili na 62 glav. Poleg več parov volov imajo tudi 18 parov težkih konj, na katere so zadrugniki še posebno ponosni. V dobro organiziranem delu so jim konji kot vprežna živina neprecenljive gospodarske koristi. —ap

Letošnja gradbena dela v Ljubljani

Skoraj na vseh gradbiščih v Ljubljani se je zadnje dni razvila živahnejša delavnost. Med najpomembnejša gradbena dela lahko štejemo letos v Ljubljani gradnjo stanovanj. V ta namen bomo letos investirali okrog 260 milijonov dinarjev. Poleg stanovanjskih zgradb, ki jih bodo gradile republikanske ustanove za svoje delavce in službenice, bo mestni ljudski odbor dovršil tri velike stanovanjske zgradbe na Ambrozevem trgu in več novih stanovanjskih blokov v Siški, tako da bo število zgrajenih blokov v Siški naraslo na 18. V novih stanovanjskih zgradbah bo dobilo stanovanja okrog 300 družin in samcev. Pod Rožnikom se gradi študentsko naselje, ki bo že letos lahko sprejelo nad 1000 študentov ljubljanske univerze. V Novih Jaršah pa so delavci »Gradisac«, »Betona«, »Toplovodac« in tovarne kleja začeli kopati temelje za 36 enodružinskih hiš in 5 šeststanovanjskih montažnih hiš. V celoti bo letos v Ljubljani zgrajenih okrog 400 majhnih stanovanjskih hišic.

Za ureditev komunalnih objektov, zlasti vodovoda, je določena vsota 20 milijonov dinarjev. Letos bo treba zgraditi tri nove vodnjake in pol-

žitj cevovode, razen tega pa dovršiti zbiralni kanal Moste-Litostro, kar bo znatno olajšalo razvoj severnega dela Ljubljane.

Z regulacijo Pšate so ljubljanski frontovci postavili temelje bodoči veliki mestni ekonomiji na Pšati. Ko bodo končana regulacijska in melioracijska dela, bo mestna ekonomija Pšata obsegala na 1000 ha. Zgrajeni so že prvi svinjaki za 300 prašičev. Letos se bo nadalje povečalo število goveje živine na tem posestvu, kjer bodo gojili tudi perutnino. Zgradili bodo potrebne gospodarske in stanovanjske zgradbe, hleve in silose, razen tega pa bodo tudi uredili nad 1000 m² toplih grej, kar bo mnogo pripomoglo k povečanju proizvodnje vrtnin.

Kmetje in šolska mladina v slovenjgraškem okraju so posadili čez 115.000 sadik

V okrajni drevesnici na Prevaljah je bilo te dni živo. Prihajali so po lepo vzgojene sadike iglavcev in jih razvažali na vse strani okraja, da jih posadijo na goloseke in v gozdove, kjer je treba napraviti vmesne nasade. Z vso požrtvovalnostjo so se vrgli na delo za pogozditev nedržavnih gozdov okrajni logarji, ki so dosegli, da se večina kmetov odzvala vabilu in posadila velike površine in količine. Pri tem je mnogo pomagala tudi šolska mladina; upraviteljstva osnovnih šol so radevolje podprla akcijo. V zadnjem času je bilo posajenih čez 115.000 sadik.

VREME

Napoved za turek: Se nadalje spreminljiva oblačnost s krajevnimi padavinami. Temperatura brez bitvenih sprememb.

SLOVENSKI KOVINARJI SO ZBOROVALI NA JESENICAH

Na Jesenicah je bila v soboto in nedeljo redna letna skupščina Zveze kovinarjev Slovenije. Predsednik republikanskega odbora kovinarjev, Janko Kvas, je v svojem poročilu omenil velike uspehe kovinarskih kolektivov, ki so prešli zvezne prehodne zastave, med njimi kolektiv Stor, Guštanja, Iskre v Kranju, Impola v Slovenski Bistrici in Litostroja, nadalje uspehe kolektivov elektrogospodarstva in kolektivov, ki so si priborili prehodne zastave vlade LRS. V preteklem letu je bilo med kovinarji razglašenih 1374 udarnikov. Racionalizatorji in novatorji so v tem letu us 436 predlogi omogočili za nad 32

milijonov din prihranka. V borbi za petletni plan je 223 pripadnikov kovinske industrije prejelo odlikovanje reda dela oziroma medalje dela.

Na skupščini je bila podarjena potreba večje skrbi za žene delavke, do katerih imajo v nekaterih podjetjih še slab odnos. Prikazali so tudi dosedanje uspehe delavskih svetov in potrebo varčevanja s premogom ter sprejeli o vseh obravnavanih vprašanjih važne sklepe. S skupščine so poslali pozdravne brožavke Centralnemu komiteju KPJ, Centralnemu komiteju KPS ter glavnemu odboru ZSJ, Svetovni sindikalni federaciji v Parizu pa so poslali protestno pismo, ki ga je podpisalo vseh 150 delegatov.

1. maja bo začela delati tovarna pohištva v Novi Gorici

Tovarna pohištva v Novi Gorici je v tekmovanju z ostalimi podjetji lesne industrije Slovenije dosegla v prvem četrtletju drugo mesto. Sedaj v prvomajskem tekmovanju pa se bori za prvo mesto v proizvodnji in kvaliteti svojih izdelkov in je devet dni pred rokom izpolnila štirimesečni operativni plan serijske izdelave sobnih garnitur in drugih izdelkov. Prvomajsko tekmovanje je obradilo tako dobre uspehe, da so v mesecu februarju imele 6 udarnikov več kot v januarju, v mesecu marcu pa že 10 udarnikov več.

V mesecu aprilu je delovni kolektiv napel vse svoje sile, da je opravil obrtniška mizarska dela v novi tovarni na Kromberski ravnini. Delo so organizirali tako, da ni trpela normalna proizvodnja v tovarni. Tri brigade po 10 delavcev, ki so opravljale obrtniška dela v novi tovarni, so medsebojno tekmovali in opravile svoj posel namesto do 10. aprila kakor je bilo v planu, že do 31. marca. Najboljša je bila brigada Aleksandra Podboršiča, ki je v tekmovanju za večjo storilnost dnevno obila z lesonitnimi ploščami po 65 m² nosilnih stebrov in stropov velike tovarniške hale. Vse bri-

gade po presegale dnevno normo za 25%. S tem svojim trudom so mizarji omogočili, da so v tovarni že začeli montirati glavne stroje. V tem tednu pa bodo prepeljali iz stare tovarne še ostale stroje, 1. maja bodo odprli tovarno na slovesen način. Delavci bodo delali ta dan v novi tovarni eno uro, nato pa se bodo udeležili v enotnih modrih delavskih oblekah množično prvomajске povorke. Tovarna bo sodelovala tudi na razstavi lokalnega gospodarstva v Solkanu.

Ko so delavci se pripravljali razstavo za teden cestnega prometa poleg Na-Me nasproti glavne pošte, so se množice ljubljancanov že ustavljale pred zanimivimi grafikoni, ki prikazujejo napore in uspehe ljudske oblasti za modernizacijo cest ter cestnega prometa v Sloveniji

Največje delavsko letovišče v državi

Počitniški dom narodnega heroja Lucija Lavčevića na kaštelanski rivierji je največji in najbolje uredeni počitniški dom za delavce v državi ter eden največjih hotelskih objektov na Jadranu. V domu je nad 400 postelj. Gostje imajo na razpolago knjižnico, ki ima nad 1000 knjig ter mnogo časopisov in revij. Dom obiskujejo umetniki splitskega gledališča, ki prirejajo razne predstave. Letoviščarji se vozijo z velikim avtobusom na izlete v okolico, na razpolago pa so tudi čolni in jadrnice ter dobro urejeno športno igrišče.

Ob reorganizaciji naše državne uprave

Nadaljevanje s 1. strani
Pristojnosti gospodarstva, da bi ljudske miselnice še bolj pri tem sodelovale. V teh razlogih moramo izvesti podobno reorganizacijo tudi navzven pri republikanskih upravah in mednarodni pri ljudskih odborih in gospodarskih podjetjih. V tej smeri proučujejo sedaj v gospodarskem svetu potrebne ukrepe.

Republični aparat ne sme ostati pri sedanjih organizacijah predvsem zaradi nevarnosti birokratizma in partikularizma. Zato bodo tudi v republikanskih upravah ustanovljeni sveti za skupine gospodarskih panog. Generalne direktije bodo povezane neposredno z republikansko vlado, izvedena bo osamosvojitve direktij in tudi podjetij. Nekatera podjetja bodo prešla v pristojnost okrajnih ljudskih odborov. Vse to bo omogočilo večjo udeležbo ljudstva pri upravljanju. Tudi tu bo bistvenega pomena demokratični način kolektivnega vodstva. Tako bodo na primer posamezni poverljivi oblasti ljudskih odborov postali člani kolegija republikanskih ministrstev. Podoben način vodstva bo še lahko nazval do okrajnih in mestnih ljudskih odborov. Na ta demokratični način bodo člani nižjih upravnih organov sodelovali pri delu kolegijev višjih organov. Okrajni in krajevni ljudski odbori pa bodo delali ob neposrednem sodelovanju volivcev. Tako bo omogočena čim širša udeležba ljudskih množic v upravljanju države in gospodarstva, kar pomeni poglobitev ljudske demokracije.

Osamosvojitve podjetij kot temeljnih gospodarskih enot si za sedaj lahko zamislimo samo v perspektivi. To osamosvojitve pa je treba poudariti zaradi tega, da se bomo izogibali raznim birokratičnim centralističnim tendenc v smeri omejevanja samostojnosti podjetij. S krepitvijo delavskih svetov v podjetjih in z novimi oblikami demokratičnega vodstva podjetij bomo še bolj razširili udeležbo delovnih množic v borbi proti birokratizmu. Tako bomo po upravno gospodarski liniji pritegnili volivce, po liniji proizvodnje pa delavce k sodelovanju pri vodstvu države in gospodarstva.

Med nadaljnje ukrepe, ki jih proučuje gospodarski svet, spada na primer tudi poenostavljen sistema planiranja na ta način, da bo zvezna planska komisija dajala samo osnovne proporcije. Za največji del gospodarstva bo potem mogoče izdelovati plan v republikanskih planskih komisijah.

Zvezni aparat pa bo združeval republične plane v osnovnih proporcijah. Posebna komisija gospodarskega sveta pripravila tudi enostavnejši sistem evidence, ki bo omogočil bistveno zmanjšanje birokratičnega aparata. V ministrstvih, komitejih in generalnih direktijah bo treba ustanoviti odbore, ki bodo znanstveno študirali organizacijska vprašanja in nadzirali izvajanje organizacijskih ukrepov v nižjih organih. Potrebna je stalna, ne pa kampanjska borba za sistemizacijo in zmanjšanje upravnega aparata. Zaostriži je treba tudi vprašanje pravilnega notranjega poslovanja v uradnih podjetjih, kar je nujno potrebno, če hočemo zmanjšati aparat. Mnogo je delovnih področij, ki jih lahko upravlja ena sama oseba. Vsa ta vprašanja pa je mogoče reševati samo konkretno v določenem uradu ali podjetju, ker se taki ukrepi ne dajo predpisati od zgoraj. Zvezni komiteji za zakonodajo in zgraditve ljudske oblasti je sklenil v vseh resorih ustanoviti komisije za organizacijo in sistemizacijo, ki bodo morale začeti odločno borbo za decentralizacijo in za boljše organizacijo notranjega upravnega poslovanja. Po začetni poti stopamo v borbo proti birokratiji, v borbo za poglobitev socialistične demokracije.

Proslavitev pete obletnice javnega tožilstva

Združenje pravnikov FLRJ je priredilo v soboto zvečer v Beogradu svečano akademijo ob petletnici ustanovitve javnega tožilstva. Po pozdravu dekana pravne fakultete dr. Jovana Djordjevića je javni tožilec FLRJ dr. Djordj Hrncević podal poročilo o razvoju javnega tožilstva iz časa osvobodilne vojne do danes. Javno tožilstvo je bilo ustanovljeno kot samostojna ustanova izven državne uprave in sodstva, ki skrbi, da bodo v vsi državi vsi enako pojmovali zakone.

Z ustavo se je javno tožilstvo okrepilo kot posebne organ, ki nadzira točno izpolnjevanje in pravilno uporabo zakonov ter drugih pravnih predpisov, ki jih izdajajo republični organi ter organi avtonomnih in upravnih enot.

Poročilo je zaključil s poudarkom, da javno tožilstvo uspešno izpolnjuje naloge, ki jih ima ob ljudske oblasti, in da bo tudi v bodoče zvesto branilo socialistično zakonitost v naši domovini.

Huda nesreča v velenjskem rudniku

V petek proti večeru se je v velenjskem rudniku ob prelomu stropa dveh odkopov pojavila izredno velika količina plina ogljikovega dioksida, ki je napolnil precejšen del jamskih prostorov. Zaradi tega nesrečnega naključja, ki ga v velenjskem rudniku še ne pomenijo, je bilo v življenjski nevarnosti mnogo rudarjev. Člani rudarske čete za reševanje so pod dobrim strokovnim vodstvom inž. Franca razen štirih rešili vse rudarje. Smrtne žrtve hude nesreče so postali kopači Jože Kerin, Alojz Rednak, Franc Dolar in Miha Ledinek.

Predsednik vlade LR Slovenije tov. Miha Marinko je svojem nesrečnim žrtvam takoj nakazal prvo denarno pomoč. Pogreb žrtve je bil večerjo po polno od rudniškega Sindikalnega doma na pokopališču v Smartno.

Proslave 1. maja naj ne prizadenejo naših gozdov in narave

Delovni kolektivi in množične organizacije pa tudi posamezniki bodo 1. maja krasili poslopja svojih podjetij, prireditvene dvorane, spomenike itd. Zato bodo po gozdovih, na njihovih in planinah iskali razno cvetje, zelenje in podobno. Da ne bi pri tem uničevali gozdov in lepote narave, ne bo škodilo opozoriti, Marsikateri delovni kolektivi, podjetja ali ustanova bo na dan 1. maja hotela imeti lepo okoliščino stavbe, razne vhode, dvorane, spomenike itd. Zato bodo potrebovali razno cvetje, zelenje in podobno. Kot vedno, bodo to iskali v prosti naravi bodisi v gozdovih, njivah, planinah itd.

Kje smemo in kaj smemo nabirati ali sekati, ne da bi škodovali gozdovom in lepoti narave? Posebno priljubljeno je sekane smrekovih vej in raznega redkega drevja. Večinoma ljudje to delajo brez vednosti organov, katerim je to imetje poverjeno. V upravo. Tako se dogaja, da klestijo cela drevesa in s tem odpirajo vrata na stečaj lubadarju in drugemu različnemu mrčesu ter gobam, kar vse uničuje drevje po naših gozdovih. Posebno je škodljivo samovoljno klestenje in sekane drevja na pobočjih, raznih strminah in v gorovju.

Nihče ne bo preprečeval ali omejeval krasitev poslopij na dan 1. maja, pač pa je želeli, da vsi delovni kolektivi, zlasti večjih mest pa tudi posamezniki, ki hodijo po material za krasitev ponavadi v najbližjo okolico mest, strogo pazijo, da pri poseku in nabiranju zelenja in cvetlic ne delajo škod in ne kvarijo lepoto narave. Zato naj se obračajo na pristojne organe: gozdne uprave, poverjenstva za gozdarstvo pri okrajnih, na odgovorne referente pri krajevnih ljudskih odborih pa tudi na Društvo za zaščito naravnih spomenikov, kjer bodo dobili natančna navodila, kako, kje in kaj lahko brez škoda posejajo ali naberejo.

Sovjetska zveza hoče mešetariti tudi s Svobodnim tržaškim ozemljem

Nota sovjetske vlade zahodnim velesilam o vprašanju Svobodnega tržaškega ozemlja

Moskva, 23. apr. (Tass) Namestnik zunanjega ministrstva ZSSR Andrej Gromiko je izročil v četretke zvečer velenjskim ZDA, Vel. Britaniji in Franciji noto sovjetske vlade o vprašanju Svobodnega tržaškega ozemlja.

Sovjetska nota zahteva uresničitev določb mirovne pogodbe z Italijo, imenovanje guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje, spoštovanje določb o začasnem režimu in umik zasedbenih čet s Svobodnega tržaškega ozemlja.

Kakor je znano, se velesile ZSSR, ZDA in Francija že dve leti in pol niso mogle sporazumeti o vprašanju, ki jih poudarja sovjetska nota. Razen tega gre sovjetska nota molče mimo dejstva, da je ustanovitev Svobodnega tržaškega ozemlja posledica sporazuma med velesilami in da je bila ta rešitev dejansko svoj čas nepravilno vsiljena Jugoslaviji, ker so ji s tem odvzeli del njenega nacionalnega telesa.

Vztrajanje sovjetske vlade pri zahtevi, da naj se imenuje guverner, pomeni dejansko, da bi ostalo stanje, kakršno je sedaj, v skrajni liniji pomeni takšna zahteva, da hočejo prizadeti še težjo krivico Jugoslaviji ter izročiti celotno ozemlje velesilam in ga izpremeniti v sredstvo za njihova morebitna medsebojna pogajanja. Sovjetska nota gre prav tako molče mimo morebitne možnosti sporazuma med obema prizadetima državama (Jugoslavijo in Italijo), ki bi bil v skladu z načeli Ustavnih listin OZN in z duhom mirovne pogodbe z Italijo, saj je vprašanje Svobodnega tržaškega ozemlja v resnici vprašanje spornih omejmej med obema državama.

Acheson o sovjetski noti glede STO

Washington, 23. apr. (Tanjug) Ameriški zunanji minister Dean Acheson je na večerajšnji tiskovni konferenci izjavil, da je nota, ki jo je poslala vlada ZSSR vladam treh zahodnih velesil za rešitev problema Svobodnega tržaškega ozemlja, v sedanjem trenutku poskus, da bi se pod plaščem zakonitosti ovirali napor za rešitev tržaškega vprašanja med strankama, ki sta najbolj zainteresirana.

V Londonu tolmachi sovjetsko noto zahodnim silam o tržaškem vprašanju kot poskus Sovjetske zveze, da bi preprečila možnost neposrednih razgovorov.

Žalna slovesnost za 52 fašističnih žrtvami v Trstu

Trst, 23. apr. (Tanjug) Skupina informbirojskih in irendističnih elementov je večeraj zamenjalo skušala preprečiti spominsko slovesnost, ki so jo priredile antifašistične organizacije s Komunistično partijo STO na čelu v Trstu v spomin na 52 nacističnih žrtv, obešenih 23. aprila 1944. V hipu, ko so hoteli zbrani antifašisti obešiti venec na poslopje, kjer so usmrtili žrtve, so začeli informbirojski agenti psovati in žaliti antifašiste, predvsem voditelje antifašističnih organizacij. Vendar so bili odbiti. Nato je tov. Blažina, katere moža so tedaj obešili, položila venec, član CK KP STO Cenda pa je imel spominski govor.

rov med Jugoslavijo in Italijo. Predstavnik zunanjega ministrstva Velike Britanije je na večerajšnji tiskovni konferenci komentiral sovjetsko noto in opozoril, da je prišla ta nota prav v hipu, ko sta bili tako z jugoslovanke kakor tudi italijanske strani danj izjavi, da se obe državi zanimata za neposredne razgovore.

Tržaško sodišče oprošča fašistične zločince

Trst, 23. apr. (Tanjug) Semo na eno leto zapora je obsodilo tržaško sodišče fašista Neumanna, ki je s sku-pino osmih fašistov leta 1943 napadal slovenske slovenske gostine v Trstu in je bilo ranjenih ob tej priložnosti več Slovencev. Vse druge napadalce je sodišče oprostilo, se pravi, sedem že pred začetkom razprave, fašista Galanteja pa z amnestijo.

Sestanek zunanjih ministrov treh zahodnih velesil ob 11. do 14. maja v Londonu

London, 23. apr. (Reuter) Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da bo sestanek zunanjih ministrov Britanije, Francije in ZDA v Londonu ob 11. do 14. maja. Pred tem sestankom bo imel ameriški zunanji minister Acheson razgovore s francoskim zunanjim ministrom Schumanom in britanskim zunanjim ministrom Bevinom.

Odgovor sovjetske vlade na ameriško noto

Moskva, 23. apr. (Tass) Sovjetski zunanji minister Višinski je izročil ameriški veleposlaniku v Moskvi Kirku odgovor vlade ZSSR na ameriško noto z dne 18. aprila v zvezi z izginotjem nekega ameriškega letala nad Baltičkim morjem. V svojem odgovoru ponavlja vlada ZSSR navedbe v noti z dne 11. aprila, da je ameriško letalo znanke B-29 kršilo mejo ZSSR na odseku letonskega pristanišča Libave in streljalo na sovjetske lovce, ter hkrati zavrača trditve ZDA, da ameriško letalo ni kršilo sovjetske meje in da ni bilo oboje. Sovjetska vlada prav tako odklanja zahtevo po odškodnini za izgubljeno ameriško letalo in znova protestira proti kršitvi sovjetske meje.

Vlada Južnoafriške unije ustvarja rasna področja

Captown, 22. apr. Profasišična Malanovna vlada pripravlja nove ukrepe zoper prebivalstvo v Južnoafriški uniji, ki bodo zlasti prizadeli domačine in drugopolne narode. Minister za notranje zadeve Južnoafriške unije je poročal v parlamentu o podrobnostih vladnega načrta o razdelitvi Unije na plemenske oblasti. Po novem zakonu ne bo nikomur dovoljena prav nobena osebna lastnina, niti ne bo smel stanovati v hiši, ki ni zgrajena na njegovem rojstnem področju. Zakon oblača vlado, da ustvarja rasna področja za belce, domačine in drugopolne narode v vseh delih države.

Naš poslanik v Bernu izročil ratificirane pogodbe o zaščiti vojnih žrtve

Bern, 23. apr. (Tanjug) Jugoslovanski poslanik in poverjenik minister v Bernu Zivota Djermanović je izročil večeraj švicarskemu zunanjemu ministru listino o ratifikaciji štirih konvencij o zaščiti vojnih žrtve, ki jih je ratificiral prezident FLRJ.

Na otoku Hainanu je ljudska vojska razbila že 6 kuomintangskih divizij

Fronta na Hainanu, 22. apr. (Ag. Nova Kitajska) Enote kitajske narodnoosvobodilne vojske, ki so se izkrcale na Hainano, so že 19. aprila, dva dni po izkrcanju razbile južno od okroglega mesta Lintao 6 kuomintangskih divizij, ki so skušale braniti severni del otoka. Po nepopolnih podatkih so doslej zajele več kot 1000 kuomintang-

skih vojakov in oficirjev, nad 600 pa jih je padlo, ali pa so bili ranjeni. Razen tega sta bili sestreljeni dva kuomintangski letali.

London, 23. apr. Nacionalna kitajska vlada je danes priznala, da je narodnoosvobodilna armada zasedla Hoihoj, glavno mesto otoka Hainana.

Obračun dela 18.000 slovenskih železničarjev

Včeraj je bila v Ljubljani letna skupščina Teritorialnega odbora sindikata železniških delavcev in nameščencev. Ta odbor je bil ustanovljen zaradi formiranja novih železniških direktij 1. januarja 1950. Na ozemlju bivšega republiškega odbora sta bila formirana 2 odbora v Ljubljani in v St. Petru na Krasi. S to reorganizacijo se je delo znatno olajšalo. V območju teritorialnega odbora je danes 7 krajevnih odborov in 114 podružnic, ki imajo nad 18.000 članov.

Predsednik odbora tov. Avgust Bagatelj je v svojem poročilu podrobno ocenil posamezne podružnice, od katerih delujejo nekatere zelo dobro, kot n. pr. v Celju in Ptuj. Poročilo pa je navajalo tudi vse nedostatke ter dalo nasvete, kako bi se odpravili. O uspešnosti dela železničarjev pričajo naslednji podatki: Plan je bil dosežen s 110%. Cela vrsta kolektivov je bila nagrajenih in pohvaljenih. Tudi po Sirotnovicem načinu so železničarji uspešno tekmovali. Strojne brigade so prihranile pol milijona dinarjev. Med članstvom je 71 novatorjev in racionalizatorjev, udarnikov pa 1868, med njimi nekateri desetkratni. Za drugo petletko dela že 13 članov. V kurilnicah, delavnicah in progovno-vzdrževalni službi dela po normah že 90% delavstva.

Sindikati so se z vneto posvetili vsem svojim nalogam. Tako je tudi pri vzgoji kadrov dosežen velik napredek. Tečajev je bilo 38 in 8 za izpopolnitve znanja. Izpit je opravilo od-

1850 prijavitelcev 1597, letos pa še 138 tečajnikov. Tehnično-higienska zaščita se je vidno zboljšala. Za očiščene delavnice in bivalnice so dali železničarji nad 6000 prostovoljnih ur. Za delavske inspektorje so priredili osemdesetimi tečaj v Kamniku. Sindikati skrbijo tudi za zboljšanje prehrane. Danes imajo 48 posolovalnic, od teh 29 špecerijskih, 11 mešanih, 8 manufakturnih in 2 potujoči. V 15 delavskih in uslužbenških restavracijah je na hrani 2150 abonentov. S pomočjo ekonomij, ki jih je 8 in imajo 280 ha orne zemlje, se bo hrana še zboljšala. V 18 čevljarstev delavnicah dela nad 100 čevljarjev, ki so popravili nad 17.000 parov čevljev. V 4 krojaških delavnicah je 50 krojačev. Zelo lepo se razvija kulturnoprosvetno in fizikurno delo. Na območju odbora je 5 kulturnoumetniških društev, ki imajo 1111 aktivnih in nad 7800 podpornih članov. Društvi »Angel Besednjake« in »Tine Rožanec« sta si priborila na republiškem tekmovanju v čast II. kongresa Ljudske prosvete prvo in drugo nagrado. Rdečih kotičkov je 39. Kolektivne domove so si postavili, večinoma s prostovoljnimi delom, potestajni kolektiv v Ljubljani, kurilniški kolektiv v Ljubljani in kolektiv nadzorstva v Mariboru.

Svoje poročilo je zaključil predsednik s poudarkom, da nihče ne more odvrniti železničarjev od njihove obljube, da izvrše petletni transportni plan v štirih letih.

Skrb za šolanje in zaposlitev mladih varovancev

Po izkušnjah prejšnjih let, zlasti pa lanskega, moramo skrbeti, da bodo otroci, ki so pod posebnim varstvom države, pravočasno vključeni v strokovno šolanje in zaposlitev. Letos se mora to zgoditi na vsak način v času od začetka junija do srednjega septembra. Ministrstvo za socialno skrbstvo LR Slovenije je dalo oblastnim upravam za skrbništvo nova navodila, veljajo pa seveda tudi lanskega. Predvsem je treba vključiti mladeniče, ki so bili že lani prijavljeni in še niso vključeni, kakor tudi tiste, ki so že ali šele bodo letno dovršili 14. leto starosti. Vključiti pa je treba tudi mladino, za katero zahtevajo posamezne stroke 16 let starosti.

Skrbniške uprave morajo predvsem skrbeti za stalno in tesno povezavo in sodelovanje s poverjenstvi za prosveto in delo, s šolami in upravami domov ter z organizacijami Ljudske mladine, AFZ, Zveze borcev in s sindikati. V povezavi s temi organizaci-

jami je treba organizirati politično delo s temeljitim prepričevanjem vse mladine, ki pride v poštev za vključitev v strokovne šole in razne gospodarske panoge, med katerimi so na prvem mestu rudarstvo, kovinarstvo in stavbarstvo. Skrbniške uprave morajo posvečati večjo pozornost otrokom padlih borcev in žrtve fašističnega nasilja. V sodelovanju z Zvezo borcev je treba vzbujati pri tej mladini veselje za vpis v vojaške šole.

Mladina, ki ni dovršila osnovne šole, mora izpopolniti osnovno šolsko izobrazbo, preden jo vključimo v gospodarstvo. Pri sprejemanju v domove in internate imajo prednost varovanci skrbništva in mladina, ki je pod posebnim varstvom države. Sklenjenih učnih pogodb ne more nihče razveljaviti brez odobritve skrbniške uprave in poverjenstva za delo.

V jeseni bo odprta BIBLIOTEKARSKA ŠOLA

V petih letih po osvoboditvi je v Sloveniji doživelo zlasti ljudsko knjižničarstvo velik razmah. Težnja današnje ljudske oblasti je omogočiti vsakemu delovnemu človeku dostop do kvalitetne knjige. Pri njegovem samoizobraževanju mu hoče nuditi v knjižničarju svetovalca, usmerjevalca in vzgojitelja.

Poglejmo, kako je doslej uspelo zadostiti obema zahtevama. Organizacijsko smo dosegli vidne uspehe. Široka mreža ljudskih knjižnic je razpredena po vsej Sloveniji. Knjižnice pri krajevnih ljudskih odborih so povezane z okrajnimi knjižnicami. Okrajne knjižnice imajo v organizaciji ljudskih knjižnic važno vlogo. Njihovo delovno področje obsega knjižnice vsega okraja. Naloga okrajne knjižnice ni le zbiranje statističnih podatkov o knjižnicah, marveč jim mora nuditi vsoto potrebno strokovno pomoč, podpirati jih pri ustanavljanju in urejanju s potrebnimi nasveti, nadzirati delovanje knjižnic in skrbeti za kulturni in strokovni dvig knjižničarjev. Vsa sežež okraja bi moral biti kulturno središče, ki bi nudil okraju vsoto potrebno pomoč. Takega središča pa si ne moremo predstavljati brez dobre urejene knjižnice in čitalnice.

Pri ocenjevanju kvalitete dela se ne moremo pohvaliti z istimi uspehi kot pri organizaciji knjižnic. Vzrok je predvsem pomanjkanje strokovno izobraženega knjižničarskega kadra,

Knjižničarji možnost za nadaljnji študij na univerzi.

V bibliotekarski šoli se bo menjaval teoretični pouk s stalnim praktičnim delom v večjih ljudskih knjižnicah v Ljubljani, v študijskih knjižnicah ter v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Težiče teoretičnega pouka bo knjižničarstvo, pedagogika, psihologija in svetovna literatura. Slušaletji bibliotekarske šole si bodo izbrali tudi enega tujih jezikov, ki se ga bodo želeli naučiti ali izpopolniti.

Poklic, za katerega se bodo vzgajali slušaletji enoletne bibliotekarske šole, je zanimiv in ima pred sabo lep razvoj, potreba po tem kadru je velika. Slušaletjem se bodo pri študiju nudile vse ugodnosti, preskrbel se jim bo kvaliteten predavateljski kader, zato želimo, da bi našel poziv za vpis v bibliotekarsko šolo med letošnjimi maturanti čim večji odziv.

»Faust« na filmskem platnu

Motivka o Faustu je bila za snov številnim tragedijam, komedijam, norčavim burkam in operam — od Goethejeve drame (1808) do Valerija (1946) je nastalo nad stiriideset del o nem. Zdal je oživitev zgodbo o Faustu francoski režiser René Clair v filmu z naslovom »La beauté du Diable«. »Zanimanje za Fausta, ki je živo še po stoletjih, se da razložiti dokaj preprosto.« pravi režiser René Clair. »V Faustu je posebej velika človeška želja po spoznanju in oblasti. Ta želja je živa v nas vseh, opazimo jo lahko že pri otrocih.«

Is kulturnega sveta

Romanopisec Gustave Flaubert je pisal svoj roman Gospa Bovaryjeva zelo dolgo in si je zbral zanj veliko zapiskov in osnutkov. Iz 3600 napisanih strani zapiskov in naposled izšla knjiga s 490 stranmi. Nekatera mesta romana je Flaubert napisal po dvajsetkrat. Založnik J. Corti je zani izdal nekakšno rekonstrukcijo prvotne Madame Bovaryjeve po Flaubertovih rokopisih. Zelo zanimivo je nastala knjiga, ki je 2 in pol krat obsežnejša od končne redakcije romana in da ne razločuje tako, da se ponekod bere kakor povsem novo delo.

Francoska literarna zgodovina je dobila dragoocen pripomoček za študij in analizo Flaubertovega pisateljskega dela. Marie-Jeanne Durry je namreč objavila knjigo »Flaubert et ses projets inédits (P in njegovih neobjavljenih načrtih, Zlat Nizet). V pariski mestni knjižnici je avtorica odkrila tudi zvezke Flaubertovih zapiskov z načrti za dela, tudi taka, ki jih nikoli ni napisal. Posebno zanimivo so zapiski za roman »Sentimentalna vzgoja« (roman bo prihodnje mesce izšel v slovenskem prevodu pri DZS).

Za najboljšo angleško knjigo lanskega leta med deli neprirodnevednega značaja imajo angleški knjižničarji in knjižničarji drugi zvezek Churchillove Zgodovine druge svetovne vojne.

Velesilam je izročil ratificirane pogodbe o zaščiti vojnih žrtve

V angleških javnih knjižnicah je najbolj priljubljen avtor še vedno Charles Dickens, prvi za njim pa Anthony Trollope.

Za mesec junij napoveduje založba Macmillan prvi del Zgodovine ZSSR s prvo knjigo z naslovom Lenin 1917 do 1923. To je prvi tuj potkus celotne ruske zgodovine od Oktobrske revolucije dalje. Avtor dela je Edward Hallett Carr, profesor za mednarodno politiko na univerzitetnem kolegiju Walesa in pisec več političnih del, med njimi Bakuninove biografije.

Romanopisec Charles Morgan do življa čudno usodo: njegovi rojaki Angleži ga niso posebno cenili, pač pa ima navdušene občudovalce drugod po svetu, posebno na Francoskem. Pred kratkim je izdal v založbi Macmillan nov roman z naslovom »The River Lines«. Naslov romana je ime francoske podtalne organizacije, ki med drugo svetovno vojno rešuje angleške padalce.

Veliko glasbeno nagrado mesta Pariza (300.000 frankov) je letos dobil skladatelj Edmond Malherbe.

Angleški kritik Ernest J. Simmons je doživel lani velik uspeh s svojo biografsko študijo o L. N. Tolstoju. Prejšnji mesec je v založbi J. Lehmann izdal študijo o Dostojevskem.

Ista založba je izdala prevod ruske knjižnice Lidije Avilove »Cehov v mojem življenju«. To je zgodba o deset let trajajoči ljubezni med Avljivo in Cehovom. Avlova je preživela pisateljsko skoraj 40 let, umrla je leta 1942.

Naš poslanik v Bernu izročil ratificirane pogodbe o zaščiti vojnih žrtve

Bern, 23. apr. (Tanjug) Jugoslovanski poslanik in poverjenik minister v Bernu Zivota Djermanović je izročil večeraj švicarskemu zunanjemu ministru listino o ratifikaciji štirih konvencij o zaščiti vojnih žrtve, ki jih je ratificiral prezident FLRJ.

Zaposodile skoraj dva milijona in pol. Zanimiv je pregled o tko, da se kvartorje bero največ. Na prvem mestu so Balzac, Jules Verne in Alexandre Dumas. Vendar niso daleč za njimi Romain Rolland, Jules Romains, André Gide, Georges Duhamel, Colette, Paul Valéry, Jean-Paul Sartre in poeta bispna literatura. Frecci braleci imajo tudi zgodovinska enciklopedična, naravoznanska in filozofska dela.

Pierre Emmanuel, francoski pesnik in pisatelj, ki je bil predlanski v Jugoslaviji, je izdal nedavno svoj prvi roman z naslovom »Car enfim je pus aimes« (Kajti naposled vas ljubim) v založbi Ed. du Seuil.

V znanstveni zbirki založbe Albin Michel je izšel francoski prevod pomembne knjige učenjaka G. G. Simpsona »Rhythmes et modalités de l'évolution« (Ritmi in oblike razvoja). — Knjiga je po sodbi kritike važen korak naprej v razvoju biološke znanosti. Njena poglavitna novost je v tem, da skuša razložiti teorijo transformizma, uporabljač ob matematično metodo.

Nemec Hans Werner Richter je zbudil pozornost s svojim romanom »Premaganje«, ki je zajet iz življenja nemških vojnih ujetnikov v Ameriki. Knjiga bo kmalu izšla tudi v francoskem prevodu v založbi E. de Flore.

Zelo poročilo so danes danes tožbe francoskih in drugih založnikov, da se kvartorje literarna dela prav slabo prodajajo in da »redox samo politični romani in podobna literatura. Vendar, pa nekatere številke dokazujejo, da položaj ni tako obupen. Malrauxov roman »L'Espoir« iz španske državljanske vojne, ki je izšel pred drugo svetovno vojno, so prodali v 10 letih 100.000 izvodov. Roman »La Peste« (Kusa) pisatelja Alberta Camusa iz leta 1948 pa je isto številko dosegel v šestih mesecih. Zanimiv tudi primer pesniškega dela »Arthura Rimbauda«: »Une saison en enfer«. V letu dni so ga zdaj prodali toliko kot prej v času od 1870 do 1940.

Kaj si storil doslej za zboljšanje

prehrane v svoji menzi?

Pred kratkim smo prejeli od tovarisa F. F. iz Ljubljane dopis, v katerem se bridko pritožuje nad svojo menzo, češ da mu jemljejo preveč odrezkov, da nima nikoli priložnosti povedati na množičnem sestanku abonentov svoje želje in podobno. Neki drug tovariš, abonent menze okrajnih službenec na Grosupljem, nam je večerjav prav tako postal pritožba zoper svojo menzo. Med drugim piše: »Nekateri tovariši, ki se hranijo v menzi, ne oddajajo kart. Hrana je zelo šibka in slabo pripravljena. Upravni odbor menze je samo na papirju, kar ni čudno, kajti člani tega odbora se ne hranijo v menzi. Zaradi malomarnosti uslužbenec se kvarijo živila, kakor moka, tako da je kruh včasih popolnoma neužit. Vsi abonenti prejemamo za isto plačilo enako hrano, ne oziraje se na to, ali imajo potrošniške nakaznice R1, R2 ali R3a.«

Te in podobne neizrečene ali nenapisane pripombe so nedvomno zelo umestne. Na eni strani nam razkrijevajo vrsto napak, ki jih delajo uprave menz, na drugi strani pa dokazujejo pomanjkljivo povezavo med abonenti in upravami.

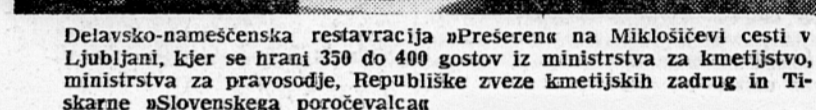
Prav gotovo se ne sme hraniti v menzi nihče, ki ne odda določenih odrezkov. To je dejansko mogoče samo tam, kjer zanemarljiva uprava svoje dolžnosti. Jasno je, da kalorična vrednost hrane ob takšnem poslovanju, ki je pogosto posledica tudi zelo pomanjkljive evidence, ne more ustrezati predpisom. Zavod za higieno prehrane in Ljubljani je s kontrolo že nekajkrat ugotovil, da je kalorična vrednost hrane v nekaterih ljubljanskih menzah, kjer se hranijo abonenti približno istih potrošniških kategorij, različna za 50 in celo za 100 %. Upravni menzi so očitno že pozabili na temeljno uredbo, ki je izšla septembra leta 1948, kajti sicer bi vedeli, da določa njen 17. člen, denarno kazno do 10.000 din, če je hrana slabša, kakor bi morala biti po potrošniških kategorijah abonentov. Entko kazeno določuje ta člen za osebe, če se zaradi njihove malomarnosti kvarijo živila in podobno.

Koliko je v Sloveniji abonentov, ki so si doslej že prizadevali za uveljavljanje teh odločb? Prav malo jih je ali pa ni morda celo nobenega. Zato so takšnih nerodnosti krivi tudi abonenti sami. Gosmom, ki zlorabljajo menzo, morajo pošteno abonenti odkrivo povedati, da so čisto navadni izkoriščevalci. O teh rečeh se lahko pogovore med seboj na skupnih sestankih abonentov in uprave. Na žalost do danes se ni bilo mnogo takšnih sestankov, posebno ne v podeželskih krajih. Nužno potrebna je ustanovitev upravnih svetov, v katere naj pride vsaj po en zastopnik sindikalne podružnice, upravno-operativnega voditelja menze in abonentov. Naloga takšnega sveta je, da nadzira delo uprave v menzi in da daje predloge za odstranitev ugotovljenih napak.

Glede vrste in števila odrezkov je treba vedeti, da uprave menz ne mo-

rejo ravnanje samovoljno, temveč da so vezane na navodila tako imenovanih uprav za množično prehrano pri ljudskih odborih. Te uprave so bile ustanovljene istočasno z izidom temeljne uredbe o delavsko-uslužbenih restavracijah (septembra 1948). Njihova naloga je, da vsestransko skrbijo za pravilno poslovanje vseh gostišč množične prehrane.

Vsi vemo, da se hranijo v menzah ljudje zelo različnih potrošniških kategorij. Za primer vzemimo menzo kulturnih in propagandnih ustanov v Ljubljani. Od 350 abonentov te menze jih ima pet nakaznic R1a, trije Rib, eden R2, stotintrideset R1, devetindevetdeset R2, štirinosemdeset

Delavsko-naměstenska restavracija »Prešeren« na Miklošičevi cesti v Ljubljani, kjer se hrani 350 do 400 gostov iz ministrstva za kmetijstvo, ministrstva za pravosodje, Republiške zveze kmetijskih zadrug in Tiskarne »Slovenskega poročevalca«

R3, deset G, trije D2 in dvanajst D3. Med temi abonenti ni mogoče delati razlik v hrani, ki ustreza nekoli določeni potrošniški kategoriji, recimo R1. Bilo bi krivično, če bi vsi abonenti oddajali isto število odrezkov. Pod takšnim pogojem bi se morala hrana ujniti prilagoditi abonentom najnižje potrošniške kategorije. To seveda ni mogoče. Zato da abonenti višje kategorije več odrezkov, kakor abonenti nižje kategorije, razlike, ki nastanejo pri tem od nižjih kategorij do standardne prehranske norme v menzi (v našem primeru do R1) pa poravnava uprava za množično prehrano. V že omenjeni menzi kulturnih in propagandnih ustanov znaša ta razlika pri celodnevni prehrani petindvajsetih oseb, ki imajo nakaznice D2, D3 in G na mesec kar 39 kg kruha. S tem se ne zgodi potrošnikom višjih kategorij prav nobena krivica, saj prejmejo prej ko slej to, kar jim pripada. Kljub

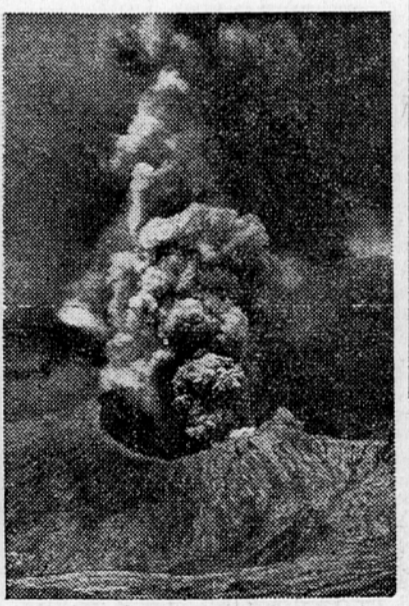
temu, da oddajo nekaj več odrezkov, jim ostane razen tega za lastno uporabo še vedno neprimerno več, kakor »nižjim« abonentom. N. pr. za 1 kg enotnega kruha je treba oddati v pekarni 4 odrezke brez oznake, 2 odrezka z oznako I in II ter dva odrezka z oznako III in IV. Abonent restavracije »Prešeren« v Ljubljani si lahko kupi na ta način za zajtrk na odrezke, ki mu ostanejo po oddaji v menzi, če ima nakaznico R1, 7 kg kruha, abonent z nakaznico R2 5 kg in tretji z nakaznico R3 4 kg. Razen tega ostane vsem trem (temu nekaj več, omemu nekaj manj) še več odrezkov, za katere si lahko kupijo določeno količino odgovarjajoče moke.

Vsega tega ne bi bilo treba razlagati v časopisu, če bi se abonenti sami bolj zanimali za stvari, ki bi jih vsekakor morale zanimati. V vseh menzah morajo biti razobesena na vidnem mestu navodila o tem, koliko odrezkov smejo menze vzeti abonentom za enega, dva ali vse tri obroke. Tako se lahko abonenti sami prepričajo o pravičnosti ali nepravilnosti poslovanja v tem pogledu. Je pa iz vsega tega jasno, da sedanje stanje v menzah, ki marsikje naravnost kriči po izboljšanju, ne bomo spremenili z godrnjanjem in nergastvom, temveč z izvolitvijo delavljnega upravnega sveta. Če ne gre drugače, bo pa ta svet opozoril upravo na malomarnosti in napake, ki se hudo maščujejo končno le na abonentih. Gotovo pa je, da so vsaj od časa do časa potrebni tudi množični sestanki, na katerih naj povedo abonenti in uprava vse, kar jih tlači in mori, pa se da z dobro voljo izboljšati.

NOVICE in zanimivosti

Japonski ognjenik Mt. Aso zopet bruha. Kot smo poročali pred nekaj dnevi, je znova začel delovati znani japonski ognjenik Mt. Aso, ki je zadnjič bruhal lani konec decembra.

Vulkan Mt. Aso leži na južnem japonskem otoku Kiu-Siu, ki je zelo gost naseljen; na tem otoku je tudi iz zadnje vojne znano mesto Nagasaki. Za vulkan Mt. Aso ni značilno samo to, da ima najvišje žrelo na svetu, temveč ima tudi največji vulkanski kotel, kot imenujejo gorsko planoto, iz katere se dviga vulkan. Ta vulkanski kotel ima premer povprečno 15 do 20 kilometrov in se iz njega dviga več vulkanov (7 glavnih), od katerih so vsi visoki nad 1200 metrov; najvišji

Uredništvo in uprava. Ljubljana, Konfijska ulica 5, telefon 55-22 do 55-25, telefon uprave za ljubljanske naročnike 38-96, telefon oglaševalske oddelke šte. 39-96. Tekoči račun pri Narodni banki, Ljubljana 6-90601-1. Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani. Poštna plačana v gotovini. — Četrletna naročnina 135 din, polletna 270 din, celoletna 540 din. — Slovenski poročevalca izdaja vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.

Z vsega sveta

je Naka-Take (1592 m). Naka-Take je imel decembra lani 8 žrel. Zanimivo je, da je vulkanski kotel naseljen in da preko njega pelje tudi železnica. V času, ko vulkani vsaj malo mirujejo, je tudi glavni vrh žrelo dostopen turistom, katerim je za izhodišče mala postaja Bochū, ki je le nekaj ur oddaljena od vrha. Vsako leto letuje množice turistov obiščejo vrh. Slika prikazuje glavni vrh Mt. Aso ob zadnjem izbruhu.

V Manchesteru se rušijo hiše. Kakor poroča Telepress, se v Manchesteru dnevno vsaj ena hiša zruši. Mnogo prebivalcev je že moralo zapustiti svoja prebivališča, ker so hiše v tako slabem stanju, da je bilo življenje v njih nemogoče in nevarno. Po podatkih stanovskega urada mesta Manchester se je l. 1949 zrušilo 379 hiš. V Manchesteru je več kot 46 odstotkov hiš, ki so za bivanje neuporabne.

Ruski mojster plesa je postal vodja sofijskega baleta. Sovjetski umetnik Nikolaj Hoflin, mojster plesa iz Tadžikistanske republike, je bil imenovan za prvega baletnega mojstra Narodne opere v Sofiji. Hoflin je že vs preteklo gledališko sezono nastopal v Sofiji, kjer je žele veliko priznanje.

Tekmovanje lasuljarjev in moda leta 1950. Najbolj poznani lasuljarji iz Francije, Anglije, Nizozemske, Belgije in Avstrije se bodo še ta teden sestali v Düsseldorfu z nemškimi frizerji. Sestanek je organiziran pod naslovom »Frizure in lepota«. Poleg tekmovalca bodo določili tudi »modele«, ki naj kot posebnosti vplivajo na žensko modo l. 1950.

CRVENA ZVEZDA JE ŠE VEDNO NAJBOLJŠA

Šesto ozroma osmo kolo tekmovalna za državno prvenstvo v nosometu je imelo več zanimivih in odločilnih srečanj. Razumljivo, da je bila v ospredju zanimanja tekma med Crveno zvezdo in Hajdukom v Beogradu, ki se je končala neodločeno. Mostvi sta na vrhu lestvice v prvi zvezni ligi in več vztrajno borita za vodstvo. Izmed kandidatov za prvo mesto sta tudi Dinamo in Partizan. Prvi je imel lokalni derby z Lokomotivom in igral neodločeno, Partizan pa je izbojeval obe točki proti Budućnosti v Titogradu. Beograjski Metalac je bil gost v Sarajevu.

V II. ligi je prevzela vodstvo Sloga

Tudi v drugi zvezni ligi je bilo za tekme 8. kola veliko zanimanje. Najbolj je presenetila visoka zmaga Odrreda nad vodilnim mostvom v lestvici Napredkom. Lep uspeh je beležila tudi Sloga z zmago nad Podrinjem, medtem ko so se ostale tekme končale s pričakovanimi izidi. Lestvica druge zvezne lige se je po večeršnjih tekmah precej spremenila. Na prvo mesto se je z 10 točkami povzpela Sloga, ki ima boljšo razliko v golih kakor Napredak. Tretje in četrto mesto zavzemata Metalac in Proleter z 9 točkami. Odrred se je s sedmega povzpel na peto mesto in ima 8 točk. Milicionar. Kvarner in Podrinje so na šestem, sedmem in osmem mestu s sedmimi točkami. Po šest točk imata Vardar in Zeleznicar, na zadnjem mestu pa je mostvo »11. oktobra« z 1 točko.

Odrred : Napredak 7:0

Ljubljansko športno občinstvo menda že dolgo ni s takim zadovoljstvom odhajalo z igranja kakor večerjo po pričakovano visoki zmazi Odrreda nad odloženim nepremaganim članom II. lige Napredkom iz Kruševca. Igralci Odrreda so tokrat prikazali enostaven, toda lep in učinkovit nogomet. Čeprav je bilo igranje spozko, so s točnim podajanjem zog hitro osvajali teren, s čimer so nasprotnike vrste povsem desorganizirali. Najboljši igralec na igrišču je bil Plaznik na levem krilu, ki se je odlikoval po hitrosti, spretnosti in učinkovitih streljih. Tudi črna zvezda Pavletti se je tokrat izkazal s premljenimi potezami, saj je s točnim podajanjem zgolj mnogo pripomogel, da so se zaključne akcije v kazenskem prostoru uspešno končale. Ožja obramba Odrreda je prav dobro opravila svojo nalogo. Bosamez Medved in Rupar ter vratar Segala pravočasno zaustavili, pri čemer jim je bil v dobro oporo srednji krilec Lesiak.

Jutri ob 16. na Stadion nogometna tekma RUDAR (Trb.) : prepr. LJUBLJANA

Šesta zvezna liga je bila včeraj izjubila tekmo z beograjskim Radničkim z rezultatom 1:4 (1:2). Vendar se je kvalificiral za tekmovalno v II. ligi po-kriv beograjskega Radničkoga ter Borez iz Banjaluke in Sibenika, kateremu je cetinski Lovcen predal večerajšjo tekmo brez igre 0:3.

KVALIFIKACIJSKI TEKMI ZA III. LIGO

Trboveljski Rudar je včeraj izjubila tekmo z beograjskim Radničkim z rezultatom 1:4 (1:2). Vendar se je kvalificiral za tekmovalno v II. ligi po-kriv beograjskega Radničkoga ter Borez iz Banjaluke in Sibenika, kateremu je cetinski Lovcen predal večerajšjo tekmo brez igre 0:3.

Spominske dirke kolesarjev v Podutiku

S položitvijo venca padlim borcem kolesarjem na podutiskem klanecu so se včeraj ob 9.30 začele spominske dirke izpred doma TD Triglav v Zgornji Siški. Zbrani so bili kolesarji iz vseh krajev Slovenije, nekaj iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, pa tudi sedem-rica iz Trsta. Po dolgotrajnem dežju skoča Perne in Godnič, katerima je razdalja 1 km na četrtem krogu sledila trojica Zanoškar, Mozetič in en Tržčan. Od tega kroga dalje je vsak dirkač, razen vodeče dvojice, vozil sam zase. Razdaljo sta Perne in Godnič še enkrat povzela na 9. krogu že uveljavljeno vozače Perne je pokazal krasno stilno vožnjo, posebno v klanecu. Rezultati: Juniorji: 1. Vidali (Miličnik) 1:35:28; 2. Skočivc (Mil. Sarajev) 1:36:26; 3. Blažun (Zel. Lj.) 1:36:30; 4. Lulik (Nova Gorica) 1:36:58; 5. Arnsček (Kladivar) 1:37:00. Clani turisti: 1. Suštar (Zel. Lj.) 49:34; 2. Potecin (Zel. Lj.) 49:37; 3. Svetina (Prekmurje) 49:39. Kolesarske mladinke: 1. Jozica Jarec (Triglav) 20:14; 2. Daksobler (Zel. Lj.) 21:01; 3. Virak Marija (Prekmurje) 21:25. Kolesarske članice: 1. Mara Jamnik (Zel. Lj.) 18:43; 2. Slavka Likbej (Zel. Lj.) 19:20; 3. Stefka Skrgat (Polet) 19:45. Kolesarske (članice, dirkalna skupina): 1. Ančka Gartner (Zel.) 20:32; 2. Slavica Forte (Rudar) 21:11. Kolesarske (mladinke, dirkalna skupina): 1. Mara Pahor (Zel.) 20:18; 2. Duša Klemas (Zel.) 21:08. Mladinski turisti: 1. Silvo Zanoškar (Zel.) 31:35; 2. Siard (Mil) 31:35; 3. Vujiča (Pesnica) 31:55. pionirji (1600 m): 1. Milan Rolina (Triglav) 3:28; 2. Adolf Sumar (Kladivar) 3:34; 3. Elizabeta Gelt (Prekmurje). Seniorji: 1. Perne (Zel. Lj.) 3:03:34; 2. Godnič (Nova Gorica) 3:03:35; 3. Zvonec Zanoškar (Zel. Lj.) 3:12:45; 4. Julij Sivčič (Preleter, Koper) 3:23:14; 5. Mozetič (Nova Gorica) 3:23:14.

KOLESARSKÉ PROPAGANDNE DIRKE V GORICI

Fizikturni odbor za goriško oblast bo priredil dne 27. apr. velike kolesarske dirke, in sicer za seniorje na progi Gorica-Sempeter-Ajdovščina-Razdrto-Sežana-Stanjel-Gorica (120 kilometrov). Za juniorje pa na progi Gorica-Rihemberg-Stanjel-Ajdovščina-Gorica (75 km). Tekmovalci naj pridejo v Postojno v četrtek zjutraj ob 7.30 (odhod vliaka iz Ljubljane ob 5.30). odkoder se bodo odpeljali z avtobusom v Gorico. Za hrano je preskrbljeno, potni stroški bodo povrnjeni.

Turnir v hokeju na travi

Tretji dan turnirja mest v hokeju na travi v Subotici sta bili tekmi med Zagrebom in Osijekom. Zmagal je Zagreb s 6:0 (2:0). Beograd je premagal Karlovac z 2:0.

Ureja uredniški odbor. Odgovorna urednica Cene Kranjc. Uredništvo in uprava. Ljubljana, Konfijska ulica 5, telefon 55-22 do 55-25, telefon uprave za ljubljanske naročnike 38-96, telefon oglaševalske oddelke šte. 39-96. Tekoči račun pri Narodni banki, Ljubljana 6-90601-1. Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani. Poštna plačana v gotovini. — Četrletna naročnina 135 din, polletna 270 din, celoletna 540 din. — Slovenski poročevalca izdaja vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.

kjer se je tekma končala brez gola. Srečanje med mostovima Naših kril in Spartaka so letalci odločili v svojo korist. Vrstni red udeležencev prve zvezne lige je po večeršnjih tekmah ostal nespremenjen, le s to razliko, da se je Partizan povzpel na tretje mesto, mostvo Naših kril pa s predzadnjega na šesto mesto. Rezultati tekem so bili naslednji:

- Crvena zvezda : Hajduk 2:2
- Dinamo : Lokomotiv 1:1
- Metalac : Sarajevo 0:0
- Naša krila : Spartak 2:1
- Budućnost : Partizan 2:4.

Najuspešnejši igralec Plaznik

Hostje niso igrali tako slabo kakor kaže rezultat. V polju so prav lepo kombinirali, toda v kazenskem prostoru Odrreda svojih akcij niso znali uspešno zaključiti, ker med njimi ni bilo igralca, ki bi znal povezati vrste med seboj.

Serijo golov je začel Kroupa. Ze tri minute pozneje je Plaznik po predlozku Keržana s približno 25 m povisal na 2:0. V 15. minuti je Plaznik z lepo podano žogo prehitel branilca in z neposredne bližine hladnokrvno plasiral mimo vratarja v gol. Kmalu nato je bil Plaznik zopet uspešen. Kroupa je podal žogo preko sebe. Plaznik pa jo je z glavo neubranljivo poslal v gol. Peti gol je dal zopet Plaznik v 37. minuti, ko je z ostrim strelom postavil rezultat drugega polčasa.

V 9. minuti drugega polčasa je Pavletti preigral najprej dva nasprotna igralca takoj nato pa podal žogo prostemu Keržanu, ki je z glavo povisal rezultat na 6:0. V 33. minuti je Odrred izvedel lepo akcijo, ki jo je Plaznik zaključil z učinkovitim strelom na gol.

Pred približno 7000 gledalci je prav dobro sodil Stefanovič iz Beograda. Izidi ostalih tekem II. zvezne lige so naslednji:

Sloja : Podrinje 4:0
Proleter : Vardar 1:0
Zelesnicar : 11. oktobra 3:1
Kvarner : Metalac 0:0.

MLADINSKA LIGA

Rudar : Sobota 4:0. Krim : Odrred 3:3. Branik : Zelesnicar (M) 2:1. Zelesnicar (Lj) : Proleter (M) 1:1. Slovan : Kladivar 3:1.

ZVEZNA KOSARKASKA LIGA

Zmaga Zeleznicarja in poraz Enotnosti

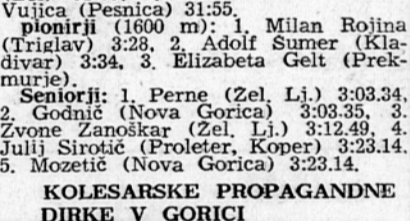
Te dni se je začelo tekmovalje za državno prvenstvo v košarki, kjer bo deset košarkarskih moštev merilo svoje sposobnosti in se borilo za naslov državnega prvaka. Med njimi sta tudi Zeleznicar in Enotnost iz Ljubljane. V soboto in večer sta odigrali svoji prvi tekmi. Zeleznicar je bil uspešen proti beograjskemu Metalcu. Enotnost pa je kljub dobri igri izgubila s Partizanom.

ZELEZNICAR : METALAC 31:23 (11:13)

Igra je v prvem polčasu potekala ob izenačenih močeh brez posebnih kombinacij in učinkovitih zaključkov. Šele po odmoru je mostvo Zeleznicarja s hitro in borbeno igro nadvladalo svojega nasprotnika in zaslužen zmagalo z rezultatom 31:23.

PARTIZAN : ENOTNOST 44:37 (37:37. 15:14)

Enotnost je začela boljše kakor Partizan. Ze v prvih minutah je prišla v vodstvo 6:0, vendar je to prednost

Iz tekme Partizan : Enotnost

Partizan kmalu izenačil v nadaljevanju se je rezultat neprestano menjal s prednostjo za Enotnost vse do zaključka igre, ki je ostala v rednem času neodločena. V podaljšku so gostje z mirno in siurno igro zagotovili svojo zmago. Tekma se je končala v razmerju 44:37.

Rezultati ostalih tekem ližskega prvenstva v košarki so naslednji:

Jedinstvo : Zeleznicar (Bgd) 44:39 (18:24)

Mladost : Proleter 40:28 (20:19)

Zadar : Crvena zvezda 26:32 (13:10).

PESJANI

47 Atois Firasek.

Cudil se je, da Hanči se ne spi. Rekla je, da mu ima nekaj sporočiti.

»Ze vem,« je dejal.

»Je bil to tisti strugar iz mesta?«

»Da, Just. Z Dunaja se je vrnil.«

»Kaj pa je hotel? Da bi mogel spet šli na Dunaj?«

»Uj, kako vse veš! No, pa kaj, res je hotel, samo da je že prepozno. Mi smo to že sami storili, že zdavnaj.«

Hanči se je zgrozila.

»Tega je zdaj že več dni. Nihče ne ve nič o tem novem odposlanstvu. Sli so na Dunaj čez Bavarsko, da bi jih spotoma ne polovili.«

»Začo si se ponoči toliko potikal zdoma?«

»Zdaj ti to že lahko povem. Odposlanec so že na Dunaju in so gotovo že bili na dvoru. No, danes smo slišali, kako je gospod Lomikar vse pletel proti nam, tistemu našemu advokatu pa je plačal na roko, da nas je pustil, ko smo že skoraj bili na zeleni veji. Razbojnik! In tisti dunajski slepar je naše vodil za nos, češ naj potrpe, da taka reč počasi teče. Samo denar je jema!«

»In ta tudi.«

»Mogoče. Mogoče da je tudi tak razbojnik. Mi mu ne verjamemo. No, prav, saj pojedmo brez njega. V tem pa

je imel prav, da ne bi smeli gosposti nagajati. Po njegovem so bili velika napaka tisti pretepi z birici in tiste maskare. To nam je na dvoru škodilo. In okrajni poglavar je prav tako dejal. A zdaj so že povsod mirni; da bi le še vzdržali!«

»Kaj pa dela Jiskra v Pragi?« je vprašala Hanči, ki se je nenadoma spomnila Dorle.

»V Pragi, Jiskra? Ni bil tam in ga tudi zdaj ni. Na Dunaju je in ga čakamo vsak dan, vsako uro.«

Kozini niti ni bilo treba ženi razkladati, da je Jiskra lagal, da bi skrnil resnično pot. Zdaj ji je povedal samo še to, da je šel duduš z novim odposlanstvom po ovinku na Dunaj na njegovo prošnjo, odkoder pa se ima vrniti naravnost domov. Chodi so potovali tako po ovinku zaradi Lamingerja, da ne bi zvedel za njihovo potovanje in jim ne delal sitnosti, ali jim celo pot prestrigel. Jiskra pa je imel nalogo, da kar najhitreje prinese novice o tem, kako je bilo odposlanstvo sprejeto. Na pismena sporočila odposlanstva, ki so jim prej prihajala zelo zapoznela ali pa se spotoma celo izgubljala, na ta sporočila se niso hoteli več zanašati. Dudaš pa, še tak vesel in bister, kakor je bil Jiskra Rehnček, duduš je bil za tako pot ko nalašč.

Kozina se je odpravil spat. Hanči pa ga je še zadržala z vprašanjem, kam je odšel oni črni, oni Just, in je pripomnila, da ji ni ugajal in da se ga je skoraj bala.

»Rekel je, da pojde stran, da bo za nekaj časa izginil, dokler ne bo končana ta naša pravda. Boji se Lomikarja.«

»Res?«

»Menda. Pa bo tudi bolje, če tako stori. Če bi ga ujeli, bi vse izblebetal, samo da bi se rešil. Slišiš, Hanči?« je vzklilnil nenadoma mladi gospodar in planil k oknu. Mesec je sijal in zdelo se je, kakor da je zunaj skozi mesečino sinila senca. Po vratih so znova zadoneeli udarci.

Kozina je burno planil iz »hiše« in se čez trenutke vrnil z gostom, da je kmetica zadušeno kriknila, ko ga je zagledala.

»Jiskra!«

»Da, Jiskra, Hanči, pa tako sestradan ko volk, če imaš košček kruha. Na potu sem ves dan in vso noč.« je govoril Dudaš, ki se je sedel na klop in vgrl po njej duduš. Stegnil je utrujene noge predse in globoko vzdihnil.

»To sem ti jo brisal — ko veter.« je dejal proti Kozini. »Ampak ti bi rad — Dobro, vse dobro. Naši so bili na dvoru in so dobro opravili. Ni še konec sveta, kakor so to brali na trhanovskem gradu. Cesar so vse to poslali v Prago, da bi tu vse še enkrat preiskali.«

»Hej!« je vzklilnil Kozina in prešerno zamahnil z roko. In že se je zllil slap njegovih vprašanj, na katere spocetka Jiskra niti ni odgovarjal, ker je pogojito pospravil kruh z maslom in pil mleko. Pa čimdalje bolj se mu je beseda tajala. Bile so to podrobnosti o potovanju, o odposlanstvu, o njegovem sprejemu, o truda potni in nagli hoji nazaj; glavno stvar pa je govedal vnaprej, namreč da pravda še ni končana in da so pritožbe Chodov predložene v ponovno preiskavo in razpodoval Pragi.

Kozina bi bil sedel do jutra in se pogovarjal. Nazadnje pa ga je Hanči le opozorila, da je Jiskra utrujen in da

je potreben počitka. Mladi gospodar mu je ponudil posteljo. Dudaš pa je koj odklonil.

»Pojdem domov, rad bi že videl Dorlo.« Vesel je bil novice, ki mu jo je povedala Hanči, češ da je Dorla zdrava in da je drevi bila pri njh.

»No, storklje torej pri nas še ni bilo.« je dejal veselo.

»Spotoma sem že užival, kako bom sedel k nihavki —«

»No, tudi to boš še dočaka!«

Vrgel je duduš na rame, podal prijateljsma roko in s hitrimi koraki odšel s Kozinovo kmetijo. Mesec se je nagibal k zahodu, na vzhodu je blede pas mazanjal buedeč se dan. Bilo je hladno, pihal je mrzel veter. Kakor da je nabral novih moči, je Jiskra hitel na svojo samotno. Vas in vsa okolica se je še potapljala v globok mir. Glej, njegova rojstna kočna na robu temnega gozda! Spet je doma, zdaj bo za vedno ostal v njej. Kako se mu je tožilo po njej tam v tistem velikem mestu in povsod! Dorla spi. To bo kriknila, ko bo potrkal, ko jo bo poklical. Jiskra se je za hipce ustavil. Kaj je to! Motil se je. Stopal je po orošeni stezici dalje — Bil je že skoraj tik pred kočjo, spet! To je jok! Krik! Otroški jok in krik! To je v koči, v njegovi koči, zares!

Panil je, toliko da mu niso odletele duduš z rame; v tem je iz roki pritekla k vodnjaku za bajto neka žena, nesoč v roki škap. Bila je Dorlina mati. ko je zagledala zeta, je zaklicala:

»Le skoči! Fanta imaš!«